

Cirkulärnr: 2000:85
Diariernr: 2000/1835
Handläggare: Jonas Reinholdsson
Sektion/Enhet: Kommunalrättssektionen
Datum: 2000-07-10
Mottagare: Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Äldreomsorg
Omsorg- och handikappfrågor
Stadsdelsnämnder/Kommundelsnämnder
Rubrik: Nya regler i Sol och LSS beträffande verkställighet av domar
m.m.
Bilagor: SFS 2000:525 och 2000:526

Kommunalrättssektionen
Jonas Reinholdsson

2000-07-10

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Äldreomsorg
Omsorg- och handikappfrågor
Stadsdelsnämnder/Kommundelsnämnder

Nya regler i SoL och LSS beträffande verkställighet av domar m.m.

Den 1 juli år 2000 ändrades socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS) vad gäller bl.a. verkställighet av domar och länsstyrelsens medverkan i kommunens planering.

De nya bestämmelserna finns i SFS 2000:525 och 2000:526. Förarbetena till bestämmelserna finns i prop. 1999/2000:79 Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken, bet. 1999/2000:SoU 14 och rskr 1999/2000:240.

Bakgrund

Enligt 73 § 2 st. SoL och 27 § 2 st. LSS gäller beslut och domar enligt SoL och LSS omedelbart. Detta innebär att kommunen omedelbart skall verkställa beslut och domar i enlighet med deras lydelse.

I förarbetena till de nya bestämmelserna framhåller regeringen vikten av att landets kommuner verkligen har en beredskap för att uppfylla de krav som ställs i LSS och SoL om rätt till vissa insatser. Där sägs också att det sedan länge funnits ett behov av att göra något åt problemet att kommuner och landsting inte verkställer domar. Även ett fåtal icke verkställda domar är enligt regeringen oacceptabla ur den enskilde personens perspektiv.

Verkställighet av domar

Föreläggande

De nya reglerna innebär att länsstyrelsen kan förelägga en kommun att verkställa en dom från länsrätt, kammarrätt eller regeringsrätt som gäller en enskilds rätt till insats enligt 6 f § SoL eller 9 § LSS. Motsvarande gäller för landsting såvitt avser 9 § LSS. Till föreläggandet kan också kopplas ett vite för kommunen. Förutsättning är att domen vunnit laga kraft. Reglerna får inte tillämpas om verkställighet av en lagakraftvunnen dom redan har sökts enligt utsökningsbalken (1981:774).

Någon övergångsbestämmelse har inte införts i lagen vilket innebär att även äldre lagakraftvunna domar, dvs. sådana som vunnit laga kraft före den 1 juli år 2000, kan bli föremål för föreläggande.

Ett föreläggande aktualiseras antingen genom att länsstyrelsen själv beslutar om det eller genom att en enskild begär att länsstyrelsen ska utfärda ett föreläggande.

Vitesföreläggande

När fråga om vitesföreläggande uppstår får länsstyrelsen enligt förarbetena ta ställning till om det finns något godtagbart skäl i viteshänseende till att avvakta något med att uppfylla den lagakraftvunna domen. Ett sådant skäl kan t.ex. vara att kommunen vid den tid då domen vinner laga kraft håller på att uppföra bostäder med särskild service för vuxna eller andra särskilt anpassade bostäder för vuxna, som kommer att bli färdiga inom en kortare tid. Ett motsvarande resonemang kan, enligt propositionen, användas när det gäller t.ex. särskilt boende för service och omvårdnad för äldre eller bostad med särskild service för funktionshindrade enligt SoL.

Ett redan meddelat vitesföreläggande förfaller om verkställighet söks enligt utsökningsbalken.

Överklagande av länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan bara överklagas av den enskilde och då bara i de fall då länsstyrelsen avslagit en begäran om vitesföreläggande enligt 68 a § SoL eller 26 a § LSS.

Utdömmande av vite

Frågor om utdömmande av viten prövas av länsrätt på ansökan av länsstyrelsen. Länsrättens avgörande får överklagas av såväl kommunen som den enskilde hos kammarrätten enligt 33 § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Närmare bestämmelser om viten finns i lagen 1985:206 om viten.

Planering för framtida behov

Lagändringarna innebär också att länsstyrelsen ges en uppgift att verka för att kommunerna planerar för att kunna tillgodose framtida stöd- och servicebehov enligt 9 § LSS och biståndsbehov enligt 6 f § SoL. Avsikten är att länsstyrelserna skall få en mer aktiv roll i kommunernas planeringsarbete.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av förbundsjuristerna Jonas Reinholdsson, tfn 08-772 44 29 och Lena Sandström, tfn 08-772 44 34, kommunalrättssektionen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalrättssektionen

Laila Edholm

Jonas Reinholdsson

Bilagor

SFS 2000:525 och 2000:526

